

Oostdijk 2

Rijksmonument sinds 2001

“vanuit een rechthoekige plattegrond in IJsselsteen opgetrokken zadelmakerij bestaande uit een bedrijfsgedeelte en een woning. Twee bouwlagen onder een verglaasde met Hollandse pannen gedekt schilddak. Het pand heeft aan de voet van de dijk een extra bouwlaag in de vorm van een souterrain. Het pand bevat rechtgesloten gevelopeningen onder strekken of rollagen van rode baksteen.”

Wanneer dit pand is gebouwd is niet achterhaald. Op de Kadasterkaart van 1820 komt het pand in zijn huidige bebouwingoppervlak met hardstenen stoep al voor. Het Kadastraal nummer is sectie C no. 383, later sectie D no. 736. Het huisadres is dan Oostdijk 118.

Volgens het Kadaster is de oudst gevonden eigenaar de rentenierster Annetje Ariens Verhagen.

De op 29 juli 1759 gedoopte Annetje Ariens Verhagen is weduwe van de op 21 juli 1748 gedoopte bakker Cornelis Pietersz. Hoogenboom. (overleden juli 1798), met wie hij als weduwnaar van Anna van der Schoor, op 28 maart 1778 is getrouwd. ¹

Of Cornelis Pietersz. Hoogenboom in dit pand zijn bakkerij heeft gehad is niet achterhaald. Uit het huwelijk van Cornelis Pietersz. Hoogenboom en Annetje Ariens Verhagen zijn twee dochters geboren:

Ingetje Cornelisdr. geboren 7 mei 1785 en
Maaïke Cornelisdr. geboren 7 oktober 1788.

Annetje Ariens Verhagen overlijdt op 8 december 1831 (akte 140) in het pand wat inmiddels als huisnummer heeft 175. Het pand wordt bij de boedelscheiding toebedeeld aan dochter Maaïke Cornelisdr. Hoogenboom.

Volgens de volkstelling van 1839, woont hier de op 7 oktober 1788 geboren ongehuwde winkelierster Maaïke Cornelisdr. Hoogenboom met haar 37 jarige in Heinenoord geboren dienstbode Maria Boer.

Ook woont hier de zoon van Maaïke's zuster Ingetje, de op 24 september 1807 in Nieuw-Beijerland gedoopte melkboer Kornelis Ariesz. De Koning en zijn echtgenote, de op 18 maart 1810 in Heinenoord geboren Maartje van der Heijden met wie hij op 20 februari 1835 (akte 3) in Heinenoord is getrouwd. Samen met hun kinderen

Arie geboren 29 oktober 1835 (akte 119) en
Ingetje geboren 6 april 1837 (akte 44).

Inwonend is de in Mijnsheerenland geboren 22 jarige dienstbode Kornelia van der Heijden. Het huisadres is Oostdijk 175.

Vóór 1845 is Maaïke Cornelisdr. Hoogenboom verhuisd naar West- Voorstraat wijk A no.219 (nu 23).

¹ kerkelijk archief dorpskerk.

Volgens het bevolkingsregister van 1845- 1860, woont nu ook in het pand, het gezin van de broer van Kornelis Ariesz. de Koning: de op 1 september 1812 (akte 63) geboren winkelier Ary (Arie) de Koning met zijn op 29 september 1817 (akte 28) in Spijkenisse geboren echtgenote Annetje Maria Huijsman, met wie hij op 13 december 1839 (akte 5) in Spijkenisse is getrouwd. En hun kinderen:

Kornelis Huibert Arie geboren 24 december 1841 (akte 176),
Cornelia Ingetje geboren 27 december 1848 (akte 145) en
Arie Kornelis Huibert geboren 12 juni 1851 (akte 69).

Ook zij hebben een dienstbode: de in Spijkenisse geboren 21 jarige Neeltje van Dijk.

Op 7 maart 1849 tijdens een hoorzitting protesteerde Arie de Koning namens zijn tante en verhuurster Maaïke Hoogenboom tegen de oprichting van een leerlooierij van Salomon van den Berg.² Als Arie de Koning omstreeks 1857 zijn winkel, waarschijnlijk in stoffen, garen en band, verplaatst naar West- Voorstraat 219 (nu 23), blijft melkboer Cornelis de Koning er met zijn gezin wonen.

Zijn zoon de op 29 oktober 1835 (akte 119) geboren Arie Cornelisz. de Koning begint in het pand in 1857 een zadelmakerij. Waar hij zadels, paardentuigen en garelen maakt. Hij maakt in het eerste jaar al een omzet van Fl. 800,--³

Advertentie in de Oprechte Haarlemsche Courant van 13 mei 1859.

Arie Cornelisz de Koning trouwt op 28 mei 1862 (akte 24) met de op 6 mei 1840 (akte 7) in Vierpolders geboren Tijntje (Lijntje) Maria Groenenboom. Arie Cornelisz. de Koning en Tijntje Maria Groenenboom gaan ook in het pand wonen.

In het pand wonen dan zijn vader de melkboer Kornelis de Koning inmiddels weduwnaar van de op 28 april 1856 (akte 52) overleden Maartje van de Heijden. en de zuster van Arie Cornelisz. de Koning: de op 6 april 1837 (akte 44) geboren Ingetje, die op 28 augustus 1861 (akte 28) is getrouwd met de op 18 april 1835 (akte 10) in Reeuwijk geboren schipper Johannes van Roon.

Op 2 december 1861 (akte 186) wordt geboren hun zoon Johannes Kornelis van Roon. Ingetje de Koning overlijdt op 10 februari 1865 (akte 10).

² gemeentelijk archief Oud-Beijerland..

³ "150 jaar KONI". "Stichting museum Het Oude Raadhuis".

Omstreeks 1868 wonen zadelmaker Arie Cornelisz. de Koning en Trijntje Maria Groenenboom in het pand met hun kinderen:

Joris	geboren 26 november 1864 (akte 241)
Arie	geboren 18 juli 1866 (akte 149) en
Gerrit	geboren 4 april 1869 (akte 53).

en zijn vader de melkboer Kornelis Ariesz. De Koning.

Op 2 april 1868 (akte 49) is overleden Maaïke Hoogenboom. De familie besluit om binnen de familie een veiling te houden, voor de verdeling van het bezit van de ongehuwde Maaïke Hoogenboom. Ook dit pand Oostdijk 118, Kadastraal sectie C no. 383 wordt geveild. De veiling wordt gehouden op 2/9 september 1868 in hotel "De Oude Hoorn" met mijnen en afslag.

De zadelmaker Arie Cornelisz de Koning is de hoogste bieder bij de afslag en verklaart het pand te hebben gekocht op naam van zijn vader de melkboer Kornelis Arys. de Koning voor Fl. 3300,--.

Uit de opgemaakte akte van notaris mr. A. van Weel blijkt dat Arie Cornelisz. de Koning betaalde Fl. 100,-- per jaar aan huur, de overige huurders: Pieter van Roon Fl. 1,-- per week, Johannes Kooiman Fl. 0,50 en Adrianus van der Plicht Fl. 1,--.

De huurders die niet verwant zijn wonen waarschijnlijk in het achterste gedeelte wat later het koetshuis wordt genoemd. Het gezin van Arie Cornelisz. En Trijntje Maria zijn niet onbemiddeld voor die tijd. Na het overlijden van Willem Gibo, wordt Aagje van Straten, universeel erfgenaam van al de bezittingen van haar oudoom, zij moet volgens het testament een groot aantal legatarissen een levenslange lijfrente uitkeren.

Uit die nalatenschap krijgt Trijntje Maria Groenenboom jaarlijks een lijfrente van Fl. 300. ⁴

Als melkboer Kornelis Ariesz. De Koning op 14 mei 1874 (akte 76) overlijdt wordt het pand toebedeeld aan de zadelmaker Arie Cornelisz. de Koning.

Na een hermeting door het Kadaster is het Kadasternummer sectie C no. 2470 en het latere koetshuis sectie C no. 2471.

Inmiddels is in 1919 het pand in eigendom van de op 26 november 1864 (akte 241) geboren Joris de Koning, die de zadelmakerij omstreeks 1896 van zijn vader heeft overgenomen.

De naam van de zadelmakerij is sinds 1896 "*J. de Koning Az.*" Deze naam prijkt nu nog geschilderd in het bovenlicht.

⁴ Parenteel Kruithof, deel 1, door A. Besteman.

Joris de Koning trouwt op 19 december 1901 (akte 36) met de op 24 juli 1873 (akte 113) geboren Stijntje Schipper. In het huwelijk van Joris de Koning en Stijntje Schipper worden geboren:

Arie Adrianus	geboren 16 september 1902 (akte 160) overleden 23 augustus 1904 (akte 77),
Jannetje Trijntje Maria	geboren 26 oktober 1903 (akte 187),
Arie Adrianus	geboren 4 maart 1905 (akte 40),
Adrianus Arie	geboren 27 april 1907 (akte 69)
Kornelis Korstiaan Karel	geboren 23 november 1908 (akte 176) en
Trijntje Maria	geboren 23 augustus 1913 (akte 114).

Stijntje Schipper overlijdt op 23 mei 1917 (akte 39).

De zadelmakerij vervaardigde aanvankelijk alleen lederen artikelen voor trekpaarden, maar later andere gebruiksartikelen en speciale kleden voor propellervliegtuigen van de KLM. In de winkel, gevestigd aan de werkplaats werden onder meer touw, zweepen en paardendekens verkocht. Na 1900 komen daar onderdelen voor automobielen bij.

In 1918 komt de op 4 maart 1905 geboren Arie Adrianus (Arie) als 13 jarige in het bedrijf werken. In 1922 volgt op 14 jarige leeftijd, de op 23 november 1908 geboren Kornelis Korstiaan Karel (Kor).

Arie en Kor zullen later de directie vormen van “KONI” schokdemperfabriek; Arie als technisch directeur en Kor als commercieel directeur. Zij zijn inmiddels eigenaar van het pand.

Kor de Koning

Arie de Koning

Op 7 augustus 1920 (akte 55) is Trijntje Maria Groenenboom overleden, op 30 juni 1923 (akte 23) overlijdt Arie Cornelisz. de Koning.

Eerst werden de auto's nog geschilderd voor de deur van de zadelmakerij, later werden de auto's gespoten in het voormalige koetshuis. In 1929 kocht men de grond van de oude gasfabriek aan de Oostdijk. In de tijd rond 1930 ging men ook auto's verkopen zo werd De Koning dealer van Austin, Chrysler, Renault en Fargo vrachtwagens. Daarbij kwam ook de verkoop van gereedschap voor de automobiellindustrie. Zo ook de verkoop van het eigen oliemerk “King Oil”. Ook werd de oude Bijschool door het bedrijf gebruikt.

Inmiddels is de handelsnaam “KONI” geworden.

In 1946 start het bedrijf met het ontwikkelen en vervaardigen van schokdempers voor auto's, wat het Oud-Beijerlandse bedrijf wereldfaam geeft. Ook heeft men inmiddels Oostdijk 4 als kantoor in gebruik.

Joris de Koning overlijdt op 27 februari 1951 (akte 20).

In 1952 wordt de productie verplaatst en centraal ondergebracht in een nieuwe fabriekshal en kantoren aan de Langeweg. Dan staat de zadelmakerij leeg, zoals dat na de bedrijfsverplaatsing is achtergelaten, inclusief de inventaris, kasten, naaimachines voor leer en kleden.

Het pand krijgt de functie van een soort museum.

Interieur van de verlaten zadelmakerij.

Arie Adrianus (Arie) de Koning wordt op 11 september 1971 benoemd tot erevoorzitter van de muziekvereniging de "Harmonie" ⁴

Op 14 april 1966 benoemd tot Officier in de orde van Oranje Nassau. Later ontvangt hij het ereburgerschap van de gemeente Oud-Beijerland voor zijn "exceptionele verdiensten" voor de Oud-Beijerlandse gemeenschap.

Sinds 2001 is de voormalige zadelmakerij Rijksmonument en als volgt beschreven:

"vanuit een rechthoekige plattegrond in IJsselsteen opgetrokken zadelmakerij bestaande uit een bedrijfsgedeelte en een woning. Twee bouwlagen onder een verglaasde met Hollandse pannen gedekt schilddak. Het pand heeft aan de voet van de dijk een extra bouwlaag in de vorm van een souterrain. Het pand bevat rechtgesloten gevelopeningen onder strekken of rollagen van rode baksteen.

De smalle symmetrische voorgevel is een lijstgevel. Deze staat boven een hardstenen stoep met aan weerszijden een stoephekje. De voorgevel heeft een pui met centraal geplaatste dubbele deur geflankeerd door boven gepleisterde plinten staande vensters met zesdelige ramen. De deur heeft een bovenlicht met ijzeren roeden en naamsvermelding (ZADELMAKERIJ J, de Koning Azn.) in het naar voren springende centrale deel. De pui wordt afgesloten door een rollaag van rode baksteen. Twee verdiepingsvensters bevatten zesruits schuiframen. De gevel wordt beëindigd door een geprofileerd entablement.

5 Jubileumboekje "100 jaar Harmonie 1882- 1982".

De op de Oostdijk georiënteerde linker langsgevel bevat getoogde dichtgemetselde keldervensters. Tweeruits vensters aan het woongedeelte (links) en een iets kleiner zesruitsvenster in het bedrijfsgedeelte. Boven en onder de vensters zijn staafankers aangebracht. Die de verschillende hoogtes van de vloeren aangeven. De dakgoot rust op houten klampen. Uit het dakschild hierboven steekt een rechthoekige dakkapel met een houten vleugelstuk. De op de Ooststraat georiënteerde rechter langsgevel bevat links een oorspronkelijk met een luik behangen gevelopening onder de rollaag.

Rechts in de gevel staan een venster met T-raam en rechts ervan een negentiende- eeuwse toegangsdeur naar de woning met decoratieve smeedijzeren raamijzers voor een rondboograam met profiellijst. Venster en deur staan onder een doorgetrokken rollaag. Het liggende venster hierboven is een latere toevoeging. De staafankers bevinden zich op dezelfde hoogte als al die in de andere langsgevel. De dakgoot rust op houten klampen.

Het interieur van de winkel- werkplaats is in de oorspronkelijke staat bewaard gebleven. De ruimte heeft een houten vloer, een houten achterwand en een balkenplafond. In de houten achterwand een klein raam, waardoor vanuit de kelderruimte een blik in de werkplaats kan worden geworpen, die voert naar een hoger gelegen woongedeelte."

Waardering:

De zadelmakerij met woning is van algemeen belang vanwege cultuurhistorische en architectuurhistorische waarde gelegen in de oorspronkelijke functie, de sobere voor de bouwtijd en functie karakteristieke vormgeving en detaillering en het zeldzame en gaaf bewaard interieur van de zadelmakerij.

Het pand is tevens stedenbouwkundige waarde vanwege beeldbepalende situering als afsluiten onderdeel van een gesloten gevelwand.

Het aanzien van het pand is in de loop der jaren niet gewijzigd en is anno 2025 nog steeds in eigendom van de familie de Koning.

Pieter Jan in 't Veld,
2025.

Oostdijk 2 – ca. 2011